

elbánás és a szenzációs bűnügyek kinyomozása.

A nagy tolvajokkal nehéz elbánni. Csodálatosan ügyesek. Bámullatosan végzik dolgukat, értik a módját és vannak rá eszközeik, hogy elfoghatatlanok legyenek. Gentlemenek módjára viselkednek, elegánsak, jól tudnak beszélni, játszani, a nemzetközi szállóban nagyuri életet folytatnak. Ezek az úgynevezett *hotel-patkányok*. Róluk már eleget írtak a lapok.

E szörnyű fajzattal szemben a rendőrnek esodás türelemre van szüksége. Miután egész nap tanulmányozta az ügyet, a szálló beosztását s láthatatlan ellenfelének szándékába igyekezett behatolni, elkészíti a maga tervét is. Elérkezik az éjjel. A nagy épületben mindenki alszik, kivéve őt és azt a másikat.

Az árnyékban elrejtőzve, minden erejéből figyelve néz és hallgatózik; fáradt szeme előtt lángok táncolnak. Az idő telik, már hajnalodik, a másik óvatos volt s nem mozdult. Holnap, a következő napokon, heteken és heteken át, más városban, ugyanez az éjjeli párbaj folytatódik. Végül egy éjszakán két kiáltás hangzik el. A rövid küzdelem életet önt az árnyékba. A *patkány* végre is csapdába kerül.

A nagy gazemberek üldözése olyan sport, hol a fáradság nem számít. Erről sokat beszélhetne egy *Donzelot* nevű rendőr. Nemrégiben egy fontos bankóhamisítási ügy volt rá bízva. Hatvanhárom napig volt szünet nélkül Franciaország egyik sarkától a másikig a három gyanúsított nyomában. Este ajtójukig kísért el őket, együtt kelt és fektet le velük és fáradságtól összetörve kísért őket Belfortból Avignonig, innen Béziersig, Barcelonáig, Toulonig, Lyonig, Dijonig, Nancyig, azután ismét Belfortig, Béziersig és Avignonig. Két hétig nem váltott ruhát. Avignonban türelme valóságos hősiességgé változott. Harmincegy napon át lesett a vasfüggönyökön keresztül a szemben levő házban megszállt egyik hamisító elutazására. A mistral szemébe fújt s elvakította, de az ablakot becsukni s az üvegtáblák mögé rejtőzni nem lehetett, mert nem tekinthetett volna ki a hajtott lemezeken át. A redő felhúzására s a függönyök mögé való rejtőzésre gondolni sem volt szabad, mert a szoba, hol elrejtőzött, hónapok óta üresen állt s ha a ház külső képe megváltozik, a gazemberek mindjárt gyanút fogtak volna, hogy üldözik őket.

Azért a nagyszerű örömeért, hogy a gonosztevő nyakára végre rátehesse a kezét, vigan türi a rendőr mesterségének örökös nyugtalanságát és kimerítő fáradságát. Éhezni, szomjazni és nem aludni, mint az a rendőr, ki a Vasseur-féle ügyben tizennégy órát töltött étlen-szomjan és száznolc óráig nem feketett le, mindennapos dolgok.

A párisi rendőrségen tömérdeket dolgoznak, 1909-ben csaknem másfélszázézer ügyet kell tanulmányozni s 96,000 jelentést elkészíteni. A főnök két segédfőnökével: *Legrand*-dal és *Jonin*-nal nem kevesebb, mint 12,054 nyomozást és 10,175 letartóztatást végzett. A *Service de la Sureté* a maga háromszázhatvan emberével csak egyike az általános igazgatás hét osztályának, hol *Hamard*, a főnök és 995 tagból áll. A Lefils vezetése alatt 115 emberből álló brigád a szállók felülvizsgálásával van megbízva. A kémkedési ügyekben a *Sauvières* vezetése alatt 107 tagból álló csapat 50,000 jelentést készített el egy év alatt. *Roy* brigádja 74 emberből áll, a sztrájk-ügyekben 1909-ben 30,000 jelentést tett, melyek mindegyike tizenkét-tizenöt oldalas volt. A *Court* Brigádja a francia és külföldi anarchistákat tartja szemmel. A mozgó brigád 100 tagja *Vallet* vezetése alatt áll s éjjel-nappal az enklósre ügyel föl Párisban és környékén.

E sok munkáért igen kevés a jutalom. A kezdőfizetés 2000 frank, 190 frank jár a ruházatért és mintegy 200 frank a jól vezetett ügyekért külön díjazásul; hat-hét év múlva a fizetés 3000 frankra emelkedik. A sons-

brigadier 4000, a brigadier 4500 frank fizetést kap. Az öt brigádban mindössze csak tiz *inspecteur principale* van. Itt a fizetés 4300 franktól 5500 frankig emelkedik. Mindössze ennyit keres az *agent de la Sureté* borzasztó mesterségével, melyet annyira szeret. Gyakran kap azonban még egyebet is; tudógyuladást, midőn a hideg éjszakában leste áll, vagy törzsúrast. Évenként átlag ötvenen sebesülnek meg, köztük tiz súlyosan, kettő pedig meghal. A 17 évvel ezelőtt szíven szurt Colson halála óta a szolgálat közben megölt rendőrök jegyzéke gyászosan növekszik. 1903-ban *Bouche*-nak gyomrát szurkálták össze-vissza, *Francois*-t szemtől-szembe lőtte agyon egy gonosztevő; 1911-ben *Troiani* és *Roussand* kaptak két revolvergolyót, néhány napra rá *Maulio*-t lőtték agyon.

A rettenthetlen bátorságban maguk a főnökök járnak elől jó példával. *Hamard* például féltucat késszurást, fejére egy szikvizes üveggel való ütést és öt revolverlövést kapott. *Blot* segédfőnököt és *Mugat* inspektort 1909 júliusában egy bandita terítette le revolverével, ki azután nyomban önmagát lőtte agyon.

Midőn a bűn gárdája nálunk is évről-évre szaporodik és éjjel-nappal egyre merészebben kóborolnak körülöttünk, nem volna-e itt az ideje, hogy a társadalom több hálával viseltessék az iránt a bátor kis csapat iránt, mely annyi tanultsággal, önzetlenséggel és bátorsággal védelmezi meg őt?

NAPI HIREK

Két plakát beszélget.

(*Saját tudósítónktól.*) Két plakát találkozott az utcán, a Kárász-utcán. Színes, nagy plakátok, olyan négyszögletesek, papiros plakátok. Váltak, cipeltek magukkal két embert is, de azoknak csak a lyukas, sáros eszímájuk és vén, borzas, pálinkaszagú fejük látszott. Inkább a plakátok éltek, ordítottak, mint az emberek, akik két-három koronáért odagadtak a színes, ordító papirosokhoz és mentek, mentek, amerre a plakát ment. Az utca nem is a borzasokat nézte, hanem a színeseket, amin eleven betű volt, nagy rikoltozó, eleven betű.

Lassan, méltóságteljesen mentek a plakátok és összetalálkoztak. Egyik, a színesebb, valamilyen grizettes éjjeli kávéház plakátja, gunyosan kacagott a másikra, a szürkébbre, egy tudományos felolvasás egyszerű és nem ordítva ötletes plakátjára. A tudományos plakát büszkén, öntudatos fölényvel lenézte a másikat, de nagy bölesen hallgatott, nem szólt egy szót sem. A másik sem szólt, csak röhögött, mindig röhögött, zagyva, sokféle színeivel csak úgy okosan, cinikusan röhögött.

A két plakát böles volt, mert nem beszélt, pedig a grizettes is tudta, mit röhög, a másik is tudta, nagyon jól tudta, miért büszke, de azért nem beszéltek.

A borzasok, akik a plakáthoz ragadtak, mert abból éltek, amit a plakát fizet, pálinkát ittak, emberek voltak, beszéltek is. Sokat is beszéltek. A plakátok néma gyűlölettel hallgattak, ők meg beszéltek, nem folyt az ajkukról a szó, hanem csak úgy bugyborékol, mint a rossz pálinka a hosszunyaku üvegben.

— Sétálunk, he?

— Na, — na csak.

— Nem hordanám azt a színeset.

— Nem-e?

— Nem, mert az kíváncsok és okos dologul lehet. Ezerszer megállitanak vele. Ezt a szürkét nem bántják az emberek, köll a kutyának ez a tudományos miskulancia. Buta dolog lehet a tudomány.

— Igaz, az enyém okos ügy lehet, mert nagyon szeretik az emberek. Én is hordtam egyszer tudományosat, a kutya sem olvasta el. Igazuk is volt, unalmas, bolond dologra kár a pénzt poesékolni.

A grizettes plakát most még jobban vi-

gyorgott, cinikusabban, élesebben. A másik plakát komolyabb és büszkébb lett, de azért nem vitatkozott, hagyta azt a két borzast, az embereket fecsegni.

— Üljünk le, sógor.

— Ülnék, de nem lehet — szólt a színesebb plakát borzasa.

— Miért nem lehet?

— Mert én rám nagy szüksége van az embereknek, de te leülhetsz, te még ingyen sem kellesz nekik.

— Igaz, sógor.

A tudományos plakát a borzassal együtt le is ült egy padra, elaludtak, senki sem keltette fel őket. A másik pedig járta a várost és senki sem beszélt másról, mint a könynyelmű grizettekről.

(sz—m.)

A Dugonics-Társaság közgyűlése.

(*Saját tudósítónktól.*) Tegnap délután tartotta meg rendes közgyűlését a Dugonics Társaság. *Lázár György* dr polgármester elnökolt az ülésen, amelynek a jelentéseken kívül fontos tárgya volt a tagválasztás. Három arra érdemes embert: *Juhász Gyulát*, az országosan ismert poétát, *Fekete* *Ipoly* kegyesrendi tanárt és *Szalay József* dr főkapitányhelyettes választotta meg rendes tagjául a Társaság. Az ülésen *Lázár György* dr polgármester bejelentette azt is, hogy a Társaságnak 38.000 korona tiszta vagyona van és hogy egy ismeretlen férfiú hatezer koronás alapítványt tett az ide.

A közgyűlésről alábbi tudósításunk számol be:

Tömörkény István főtitkár olvasta föl ezután jelentését.

Társaságunk élni és állni akar addig, a míg a magyar él e hazán s bizonyára ahogy mi átvettük a munkát az elődöktől, úgy lesznek utódok is, akik azt tőlünk átvegyék s a Társaságot a kitűzött célok elérésére segitsék.

Huszdik évi rendes közgyűlésünket tartjuk ma. Husz esztendeje annak, hogy a Társaság a magyar tudományok és szépirodalom ápolására, a magyar nyelv fejlesztésére megalakult.

A lefolyt évben is megtettük, ami erőinktől tellett. Ápoltuk a Társaságnak a közönséghez való viszonyát és sikerült fontartanunk annak megtisztelő barátságát. Általán igyekeztünk jót nyújtani azon a téren, amelyen mozgunk: fontartani az érdeklődést a szép és nem es dolog iránt és szolgálni a tudományos ismeretterjesztést. Ennek az elérése felé törekedve, segítettük tagtársainkat műveik kiadásában s erre a célra jelentékeny összegeket adtunk ki. A legutóbbi közgyűlésünk óta hét fölolvásó-ülést tartottunk, huszónkilenc fölolvásás, illetve szabad előadással. Fölolvásó-üléseinken tizenhat vendég, egy tiszteletbeli tag és tizennolc rendes tag szerepelt. A tudományos előadások közül kettő vetített képek kíséretében történt. A fölolvadások közül huszonhárom volt szépirodalmi s hat tudományos jellegű.

A fölolvásó-üléseket, amelyeket mindig a városi széképület nagytermében tartottunk, mindig nagy számban látogatta a közönség.

A jelentés további részeiben a Dugonics-életképtábláról ezeket írja *Tömörkény*:

A lefolyt év során egy Dugonics-émlékel szegényebb lett a város. Eltűnt a föld színéről az a földszintes, alacsony, felsővárosi kis ház, amelyben Dugonics András százhetvenkét év előtt meglátta a napvilágot. Akonnan nekiindult az életnek, hogy ssha el nem muló érdemeket szerezzen a magyar irodalomnak s a magyar nyelv fejlesztése körül. Ahova később megpihenni s meghalni visszatért. Gyermekségének derűs napjai e házban s e ház körül folytak le s innen járt a piaristák iskolájába is.

E szülőháznak emléktáblával való megjelölése már a múlt század ötvenes éveiben szóba került s a városi tanács az 1860-ik évben, amikdön az abszolutizmus miatt le-